

FIGYELŐ

Szépirodalom

POÓS ZOLTÁN:
A szív határai

A szív határai valóban arról szól, amit a cím sugall. A szerelem és a társas együttlét milliószor elbeszelt kérdésének olyan megközelítése ez a könyv, amely pusztá témafelvetésével őszinte és illúziótlan állásfoglalásként értékelhető. A mívesen kivitelezett regény két dátum köré összpontosítja Beliczey László történetét. Az egyik 1944. szeptember 23-a, az orosz csapatok általi megszállás kezdete, egyben a még gyermek László és barát-nője, az árva Katinka szerelme sorsszerű megpecsételődésének napja. A másik időpont 1964. szeptember 23-a, az a nap, amelyen a történet helyszínül szolgáló kisváros ünnepélyesen felavatni készül a felszabadulási emlékművet, és amely egyszersmind László személyes felszabadulását is elhozza: ez válása napja.

Poós Zoltán elismerésre méltó érzékletességgel festi meg a kort, amelyben járunk, a háborús éveket, ötvenhatot és a hatvanas éveket; minden mesterségbeli fogást bevet, hogy

kiigazodhassunk a román határ menti kisváros lakóinak életében, megismerjük jellemző karaktereit, és az ő bemutatásukon keresztül az országos társadalmi, politikai összefüggéseket. Jól felépített mikrokozmoszal van dolgunk, nem marad hiányérzetünk, nem maradnak bennünk kérdések. Ez azért is különösen fontos, mert így átadhatjuk magunkat László és Katinka szerelmi történetének, hiszen Poós elsősorban nem a korról, hanem a szívről akar elmondani valami fontosat.

A regény első részének buján megformált, átható, már-már egzotikus aurája, a gyermeki képzelet által kiszínezett, izgatott levegője éles ellentétben áll a második rész lemondó, rezignált, tárgyilagos, ugyanakkor megkönnyebbült elbeszélésével. Katinka, az ösztönösen és túláradoan érzéki serdülőlány ellenállhatatlanul, de ellentmondásosan vonzza Lászlót, a város szélén méltóságteljesen posztoló kastély legfiatalabb lakóját, a „gazdag gyereket”. László jó fiú, vallásos, tiszta lelkiületű, nyugodt. Csakúgy, mint Katinka, ő is gyermek még: mindennapi elfoglalt-

sága annak a lehetetlen tervnek a kivitelezése, hogy megalkossa Kempelen sakkgépét, ezzel akarván elnyerni Katinka elismerését. Katinka sem kevésbé gyermek, ő a fantázia világában éli mindennapjait, boszorkánynak szeretné hinni magát, és szertelenségére a gyermekek gátlátalan mohósága jellemző. Az is igaz, kétségtelenül koravén gyerekek ők, a háború mindennapos tragédiái, az odaveszett rokonok fölött érzett gyász megedzette őket lélekben, és a korán éledező szexualitás is fokozatosan kiragadja őket a gyermeki létből.

Katinka megzabolázhatatlan, néha közönséges, ugyanakkor felpiszkáló, László számára észveszejtően érzéki, egyszersmind szerfelett idegesítő teremtés, akitől minden jobb érzése ellenére sem tud szabadulni. Megadja magát rafinált ostromának, „romlottságának”, és annak a sorsszerűnek vélt elrendelésnek, hogy összekösse vele az életét. Miközben Katinka nevelőapja még ki sem hűlt a sekély sírban, és László – az oroszok elől öngyilkosságba menekülő – nagyapja mellén még meg sem alvadt a vér, miközben lánctalpak csörtetnek a földeken, a kastélyt megszállják a falat összevizező, a lépcsőfordulóba székelő, durva orosz katonák, miközben szétesik az a régi világ, amely boldognak, de legalábbis kiegyensúlyozottnak tűnt, a két gyerek sorsa visszavonhatatlanul egymásba fonódik.

Legalábbis így gondolnánk az első rész végén. Poós elegánsan és kézenfekvően, jó arányérzékkel távolodik előre és hátra a két fókuszpontul szolgáló dátumtól, így a második részben 1964 szeptemberéből tekint vissza az egyetemi évekre, az ötvenhatos eseményekre, László részvételére a forradalmi történetekben, a Csillagban leült fél évre, házassága lassan gyilkoló megromlására, amely tíz év után váláshoz vezet. Néha nem elég a szerelem. Néha az érzéki vágyat összekeverjük a szerelemmel. Néha a megszokást. Néha be kell ismerni, hogy a szívnek is vannak határai. Elsősorban, persze nem kizárólag, ezt a kérdéskört feszegeti a szerző, aminek köszönhetően illúziótlanabbul, de bölcebben tesszük le Poós Zoltán élvezetesen megírt, kiváló regényét.

FALVAI MÁTYÁS

*(Kalligram Kiadó, Pozsony, 2009,
258 oldal, 2600 Ft)*

PIER PAOLO PASOLINI: *Utcakölykök*

Ahogy a könyv fülszövege is írja, Pasolini elsősorban filmrendezőként él a magyar köztudatban, másodszorban mint esszéista, szépirodalmi tevékenysége pedig csak az olaszul (angolul, franciául) olvasni tudók